

مبانی حقوق زن از نظر اسلام

۴

روابط زن و مرد در اسلام

www.ketab.ir

استاد شهید آیت الله مرتضی مطهری

انتشارات صدرا

سرشناسه	مطهری، مرتضی، ۱۲۹۸-۱۳۵۸.
عنوان و نام پدید آور	روابط زن و مرد در اسلام / مرتضی مطهری.
مشخصات نشر	تهران: صدرا، ۱۴۰۱
مشخصات ظاهری	۲۶۸ ص.
شابک	978-622-6789-72-1 (دوره): 978-622-6789-09-7
وضعیت فهرست‌نویسی	فیبیا
موضوع	مبانی حقوق زن از نظر اسلام -- دیدگاه درباره خانواده
موضوع	روابط زن و مرد -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
موضوع	خانواده‌ها -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
رده‌بندی کنگره	BP ۲۳۳ / ۷
رده‌بندی دیویی	۲۹۷/۹۹۸
شماره کتابشناسی ملی	۸۹۹۵۳۸۶



روابط زن و مرد در اسلام (جلد چهارم از مبانی حقوق زن از نظر اسلام)

اثر: استاد شهید آیت‌الله مرتضی مطهری

نوبت چاپ: سوم / تیر ۱۴۰۳ مطابق محرم ۱۴۴۶

تعداد: ۶۰۰ نسخه

بها: ۱۳۹/۰۰۰ تومان

حروفچینی، لیتوگرافی، چاپ و صحافی: مؤسسه چاپ فجر (۱۰۰۱۳۹۵).

ناشر: انتشارات صدرا (باکسب اجازه از شورای نظارت بر نشر آثار استاد شهید)

کلیه حقوق چاپ و نشر مخصوص ناشر است.

● تهران: شعبه ۱: خیابان ناصرخسرو، مقابل دارالفنون، کوچه دکتر مسعود. تلفن: ۳۲۹۱۵۱۳

شعبه ۲: خیابان انقلاب، بین خیابان دانشگاه و ابوریحان، پلاک ۱۱۶۴ - تلفن: ۶۴۴۶۱۰۸۶

● قم: شعبه ۱: خیابان ارم، تلفن: ۳۷۷۳۱۵۲۲ شعبه ۲: مجتمع ناشران، تلفن: ۳۷۸۲۷۵۹۵

پایگاه اینترنتی و فروشگاه آنلاین: motahari.org

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۷۸۹-۷۲-۱ ISBN: 978-622-6789-72-1

شابک دوره: ۹۷۸-۶۲۲-۶۷۸۹-۰۹-۷ ISBN: 978-622-6789-09-7

فهرست مطالب

مقدمه ۱۱

فلسفه حریم زن و مرد بیگانه

- ۱۴ روح حکم اسلام
- ۱۵ قویترین غریزه در وجود بشر
- ۱۵ قدرت عشق
- ۱۷ توجه به شخص نه نوع در عشق
- ۱۸ هارون الرشید و مجنون
- ۱۹ عمومی بودن مایه عشق
- ۲۰ سیری ناپذیری غریزه جنسی از نظر روحی
- ۲۱ دو جنبه غریزه جنسی
- ۲۳ راز دستور اسلام
- ۲۵ دو نمونه از یگانگی روحی زن و شوهر
- ۲۶ ریشه اصلی طلاقها
- ۲۷ کودکان طلاق در آمریکا و اروپا
- ۲۸ سخن راننده تاکسی
- ۲۸ اصلاح عیبه‌ها، نه گرفتن بدیهای فرنگیها
- ۲۹ حکمتی برای همه دوره‌ها

نهضت زنان، واقعی یا ساختگی؟

- ۳۴ دروغی به نام نهضت زنان
- ۳۶ ظلم به زن در ادوار گذشته
- ۳۷ جهالت، ریشه مظالم
- ۳۸ سخن روسو
- ۳۹ یک مثال
- ۴۰ مثال دیگر
- ۴۲ تجزیه و تحلیل اشتباه

۴۳	راه حل
۴۴	برنامه استعمار: جدایی علم و دین
۴۵	علت دیگر ظلم به زن در گذشته
۴۷	نقش مردان در احیای حقوق زن
۴۸	هدف پنهان
۵۰	نتیجه هدف پنهان

مقایسه طرح اسلام با طرح دنیای غرب

۵۴	طرح اسلام برای گزینه جنسی
۵۵	دو دستور
۵۵	طرح مقابل
۵۶	مقایسه
۵۷	مصلحت اجتماع مدنی
۵۸	تأثیر در آرامش و امنیت
۵۹	تأثیر در نیروی کار اجتماع
۶۰	اشکال وضع قدیم و وضع جدید
۶۲	کاهش تمرکز دانش آموز
۶۲	مقایسه با حوزه‌های علمیه
۶۴	قدرت عظیم گزینه جنسی

حریم میان زن و مرد در اسلام

۶۸	عوارض احساس محرومیت
۶۸	راه حل از نظر دنیای غرب
۶۹	طلبه جوان و سخن استادش
۷۰	بررسی
۷۱	تفاوت ظرفیتهای جسمی و روحی
۷۲	تأثیر تحریک در عطش روحی
۷۳	نکته
۷۴	کمونیسم جنسی راه حل نیست
۷۵	تدبیر اسلام
۷۵	عقدہ‌های روحی، نتیجه برداشتن قیود اجتماعی
۷۷	انحراف جنسی در انگلستان و آلمان
۷۸	یک دلیل

۷۹	ذواقیت، منشأ انحراف جنسی
۸۰	آیا آزادی جنسی آرامش می آورد؟
۸۰	سخن سعدی
۸۲	سخن پیامبر ﷺ
۸۲	یک تشبیه
۸۴	سخن بوصیری
۸۴	سخن حافظ
۸۵	سخن مولوی
۸۶	احترام زن در میان مسلمین و ابتدال زن در میان اروپاییها

فکر ریاضت طلبی و مسئله حریم

۹۰	فلسفه احکام و مسئله تعبد
۹۱	زمان، هم پیشرفت دارد و هم انحراف
۹۲	انتقاد به وضع سابق
۹۲	نظریه: فکر ریاضت طلبی، علت حرکت است
۹۵	دشمنی با نظافت

حکم نگاه و پوشش

۹۸	مسئله نظر به عورت
۱۰۱	نگاه کردن زن به مرد
۱۰۳	سخن آیت الله بروجردی
۱۰۳	آشکار کردن زینتها
۱۰۴	پوشاندن گریبان و سینه
۱۰۴	شان نزول آیه
۱۰۵	استثناءها
۱۰۶	حکم طفل متمیز
۱۰۷	هدف، برقراری آرامش روحی
۱۰۹	کار بیرون خانه برای زن از نظر اسلام
۱۱۰	تناسب کار با مرد یا زن

جلو افتادن از خدا و پیغمبر

۱۱۵	خاطره‌ای از دوره طلبگی
۱۱۶	مصافحه با زن اجنبی

۱۱۸	دو نامه درباره کتاب داستان راستان.....
۱۱۹	داستان مرد برده فروش.....
۱۲۰	داستان «تقسیم کار خانه».....
۱۲۳	کتمان یا اظهار؟.....
۱۲۴	پرهیز اسلام از عسر و حرج.....
۱۲۵	نگاه مرد به زن اجنبی.....
۱۲۶	استفاده از رخصتها.....
۱۲۷	مسئله غلام.....
۱۲۸	فلسفه استثنای غلام خانه‌زاد.....
۱۲۹	سخن مارکس.....
۱۳۰	سخن آیت‌الله بروجردی.....
۱۳۰	مثالی از صدر اسلام.....

استیذان - پوشش زنان بازنشسته از نظر ازدواج

۱۳۳	مروری بر بحث گذشته.....
۱۳۴	چیزهایی که نظر کردن بدانها حرام است.....
۱۳۵	حفظ عورت از نگاه.....
۱۳۵	کار حیوانی.....
۱۳۶	سخن راسل.....
۱۳۸	آشکار نکردن زینتهای پنهان.....
۱۳۹	پوشاندن گریبانها.....
۱۳۹	افراد استثناء شده برای زینتهای پنهان.....
۱۳۹	سخن معصوم.....
۱۴۰	نمونه‌ای از نادیده گرفتن دستور قرآن.....
۱۴۱	نمونه‌ای در صدر اسلام.....
۱۴۲	نبودن فتنه، نه صورت‌سازی.....
۱۴۳	ترس از خدا، ضامن اجرای قانون.....
۱۴۳	استیذان.....
۱۴۴	تفاوت حکم درباره خادمها و بچه‌های نابالغ.....
۱۴۶	ذکر جزئیات مسائل جنسی در قرآن.....
۱۴۷	حکم پوشش زنان بازنشسته از نظر ازدواج.....
۱۴۸	مشاهده خلاف دستور قرآن.....
۱۴۹	مقام معالجه.....

قابلیگی مردها و مسئله تساوی زن و مرد..... ۱۵۰

اهمیت ازدواج از نظر قرآن

دو مطلب خارج از بحث:

۱. معنی احتیاط واجب..... ۱۵۴
- سابقه تألیف توضیح المسائل..... ۱۵۵
- سه مورد برای حکم احتیاط واجب..... ۱۵۶
۲. پاسخ به شبهه‌ای درباره حج رفتن..... ۱۵۷
- ازدواج سنت است و گاهی واجب..... ۱۶۰
- تکلیف مردم در کمک به ازدواج دیگران..... ۱۶۱
- آیا فقر مانع ازدواج است؟..... ۱۶۳
- تأثیر عوامل مادی و معنوی..... ۱۶۴
- معامله با خدا..... ۱۶۵
- آسیب محاسبه صرفاً مادی..... ۱۶۵
- نظریه مالتوس..... ۱۶۷
- توازن در خلقت..... ۱۶۸

زن و بردگی مدرن

- آیا تناقض است؟..... ۱۷۲
- داستان ازدواج جویر و ذلفا..... ۱۷۴
- اهتمام اسلام به آزادی بردگان..... ۱۷۸
- غلام عابد..... ۱۷۹
- استعمار، کلمه‌ای بی حقیقت..... ۱۸۱
- آزادی برده، تحت قرارداد..... ۱۸۱
- دادن مال به برده هنگام آزادی..... ۱۸۳
- مالکیت خدا فوق مالکیت بنده..... ۱۸۳
- شبهات تمدن امروز با دوره جاهلیت..... ۱۸۴
- مصرف عفت اجتماع در تبلیغات تجارتي..... ۱۸۵
- نمونه‌ای در اروپا..... ۱۸۶
- داستان ادیب عراقی..... ۱۸۷
- مقام قنبر، غلام علی علیه السلام..... ۱۸۹
- غلامی که در کربلا شهید شد..... ۱۹۰

تعدد زوجات

- ۱۹۴..... پاسخ علی علیه السلام به سؤال زنان
- ۱۹۴..... حق تأهل
- علل افزونی:
- ۱۹۵..... ۱. مقاومت بیشتر زن در مقابل بیماری
- ۱۹۶..... ۲. تلفات بیشتر مرد
- ۱۹۷..... دو نمونه در اروپا
- ۱۹۸..... سخن قرآن و نتیجه تمرد از آن
- ۲۰۰..... شرط رعایت عدالت
- ۲۰۰..... یک تشبیه
- ۲۰۱..... اگر تعدد زوجات از فرنگ آمده بود
- ۲۰۲..... تقدس علاقه مرد به زن از نظر اسلام

پاسخ به چند شبهه

- ۲۰۷..... حمله مجله آلمانی به اسلام
- ۲۰۹..... آیا از نظر اسلام زن موجود جنسی است؟!
- ۲۱۱..... اقرار برتراند راسل
- ۲۱۲..... منشأ فکر پلید شمردن علاقه جنسی
- ۲۱۳..... شبهه دیگر و پاسخ آن

عاطفی بودن زن، شهادت زن

- ۲۲۰..... بازگشت به بحث تعدد زوجات
- ۲۲۱..... دو سؤال
- ۲۲۳..... راه حل یک نویسنده آمریکایی
- ۲۲۴..... تفاوت زن و مرد در خلقت
- ۲۲۵..... شهادت دادن زن

مبغوض بودن طلاق و تقدس ازدواج

- ۲۲۸..... اعتراض به حق طلاق برای مرد
- ۲۲۹..... نظر کلیسای کاتولیک
- ۲۳۱..... اصلاح پروتستانها در قانون طلاق
- ۲۳۲..... نظر دیگر
- ۲۳۳..... ازدواج، یک پیمان مقدس

	علل تقدس کانون خانواده:
۲۳۵	۱. تربیت نسل آینده
۲۳۶	۲. گسترش خودی
۲۳۶	طلاق، امری مبنغوض
۲۳۷	آیا امام حسن <small>علیه السلام</small> زیاد طلاق می داد؟
۲۴۰	مفهوم جمله حضرت مسیح

آیه نور

۲۴۴	هدف از ذکر مثلها در قرآن
۲۴۵	ترجمه آیه
۲۴۶	حقیقت نور حسی
۲۴۷	تشبیه نور به صوت
۲۴۹	علم نور است.
۲۵۱	آیا خدا نور است؟
۲۵۱	تعبیر دعای کمیل
۲۵۲	خدا، هادی مخلوقات
۲۵۳	سخن گوستاو لوبون.
۲۵۴	هدایت در گیاهان
۲۵۴	هدایتها در سایر موجودات
۲۵۵	تفاوت هدایتها در درجات وجود
۲۵۶	فرق موحد با غیر موحد
۲۵۷	بازگشت به آیه نور
۲۶۱	فهرستها

بسم الله الرحمن الرحيم

مقدمه

کتاب حاضر مشتمل بر متن تنظیم‌شده پانزده سخنرانی استاد شهید آیت‌الله مطهری در ماه مبارک رمضان ۱۳۸۵ قمری برابر با زمستان ۱۳۴۴ شمسی در مسجد هدایت^۱ تهران است. موضوع این سخنرانیها تفسیر سوره نور بوده است که به تناسب آیات این سوره، مسائل مربوط به روابط زن و مرد از نظر اسلام خصوصاً در مقایسه با طرح دنیای غرب در این موضوع مورد بررسی قرار گرفته و نقاط قوت طرح اسلام و نقاط ضعف عملکرد ما مسلمانان در گذشته و حال تشریح شده است. عنوان کتاب از عبارتی که خود استاد به کار برده‌اند اخذ شده است.

نوارهای صوتی این سخنرانیها که از ابتدا تا انتهای ماه مبارک رمضان برقرار بوده است موجود نیست و فقط متن پیاده شده از نوار پانزده جلسه آن، آنهم نه به طور مسلسل، موجود است که در همان زمان در اختیار استاد شهید قرار گرفته است. علت اصلی تأخیر در انتشار این سخنرانیها همین بوده است که در انتظار پیدا شدن کل نوارهای صوتی یا متن پیاده شده بقیه سخنرانیها بودیم که تحقق پیدا نکرد ولی خدای را شاکریم که متن پانزده جلسه‌ای که از این سخنرانیها باقی است از محتوای غنی و متقن برخوردار است گرچه چون نوارهای صوتی آن در دست نبود، در موارد نادری که احساس نارسایی می‌شد امکان مراجعه به صوت آن وجود نداشت و با اضافه

۱. [مسجد هدایت تهران، واقع در خیابان جمهوری، نرسیده به تقاطع فردوسی، مسجدی است که مرحوم آیت‌الله طالقانی امامت جماعت و اداره آن را به عهده داشتند.]

کردن کلمه یا عبارتی در داخل [] رفع نارسایی گردید.
همان طور که خواننده محترم مطلع است، از استاد مطهری کتابهای زیادی درباره حقوق و مسائل مربوط به زن منتشر شده است. کتابهای نظام حقوق زن در اسلام، مسئله حجاب و اخلاق جنسی در زمان حیات ایشان به چاپ رسیده است. بعد از شهادت آن عالم ربانی کتابهای مرتبط با موضوع حقوق زن تحت عنوان کلی «مبانی حقوق زن از نظر اسلام» به طور مسلسل منتشر می شود که جلد اول آن خانواده و اخلاق جنسی، جلد دوم نظام خانوادگی اسلام، جلد سوم زن و مسائل قضایی و سیاسی و جلد چهارم آن همین کتاب است و البته ادامه دارد.

مطالعه این کتاب را چون به یک موضوع مهم اجتماعی پرداخته که در همه زمانها خصوصاً امروز مطرح است به همه اقشار جامعه اعم از مرد و زن و جوانان و عامه و خاصه جامعه توصیه می کنیم، زیرا به تعبیر امام خمینی (ره) «برای عارف و عامی سودمند و فرحزاست» و نکات مهمی در این کتاب مطرح شده است که مبتلابه جامعه امروز ما نیز هست.

تنظیم و ویرایش علمی این کتاب توسط آقای دکتر علی مطهری (عضو هیئت علمی گروه فلسفه و کلام اسلامی دانشکده الهیات دانشگاه تهران) انجام شده است که از دقت نظر و زحمات ایشان سپاسگزاریم.

امیدواریم این کتاب رضایت خاطر علاقه مندان آثار آن اسلام شناس عظیم الشان را فراهم آورد. از خدای متعال توفیق بیشتر در راه نشر معارف اسلامی مسئلت می کنیم.

مهر ۱۴۰۱

برابر با ربیع الاول ۱۴۴۴

سید محمد تقی
موسوی قزوینی
استاد